

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ

Супрунюк С. В.

ВСТУП

Комп'ютери, разом із програмним забезпеченням та іншими цифровими інструментами, присутні в мистецтві та освіті вже десятиліттями. У музичній освіті деякі викладачі-музиканти, демонструючи інновації у своєму викладанні порівняно з традиційними уроками музики, самостійно впроваджували мультимедійні рішення при навчанні музики. Але це відбувалося на альтруїстичних засадах, при наявності таких можливостей і бажанні самих вчителів та учнів. Перелом стався при поширенні вірусу COVID-19, який викликав пандемію та методи обмеження навчальних процесів шляхом введення суворого карантину. В той час (2020 рік) в усьому світі соціальна ізоляція та призупинення діяльності більшості економічних секторів, включаючи всі навчальні заклади всіх рівнів (від дитячих садків та дошкільних закладів, а також початкових, професійно-технічних та середніх шкіл, і університетів), стали надзвичайним заходом для запобігання поширенню інфекцій. Навчальні заклади були зобов'язані прийняти рішення щодо змін у розкладі та його впровадженні. У деяких школах було вирішено, що під приводом забезпечення цифрової гігієни учнів заняття з «необов'язкових» предметів, таких як музика, мистецтво та фізичне виховання, проводитимуться рідше. Усі попередні заняття перемістилися в онлайн. Запровадження соціальної ізоляції під час епідемічної загрози стало часом інтенсивної роботи та розвитку цифрових навичок для вчителів музики, а також динамічним процесом постійного впровадження інформаційно-комунікаційних технологічних рішень у віртуальному класі.

Не виключенням стали і музичні заходи (концерти, передачі за участі виконавців), які стали широко використовувати усі можливі цифрові способи для, найперше, заробітку, який падав, а далі – популяризації своєї музики. Це було, свого роду, новим викликом для музичного мистецтва та освіти – зайняти свою нішу в ефірному просторі без бачення слухачів, прихильників, учнів. Ставати кращими, ефектнішими, впізнаними, затребуваними, популярними навпамацки. Це було ново і багатьом вдалося використати цифрові технології дуже вдало.

Метою нашої розвідки є окреслення цифрових технологій, які на даний час використовуються в музичній освіті навчальних закладів різного рівня.

1. Цифрові технології як нова парадигма осягнення музичного мистецтва

Ще до запровадження стану епідемічної загрози одним із важливих аспектів загальної освіти в Європі було впровадження елементів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у кожен предмет, що викладається в початковій школі, включаючи уроки музики. У дослідженні Gall MRY., Sammer G. de Vugt A. описано стан ІКТ з урахуванням різних рівнів державної музичної освіти у двадцяти європейських країнах. Перспектива, процес впровадження, доступність, різноманітність підходів та відмінності між країнами детально представлені у статті «Європейські перспективи музичної освіти: Нові медіа в класі»¹.

За словами польського митця Станіслава Диляка, впровадження сучасних технологій в освітній процес і практику має включати:

- 1) підкріплення традиційного навчання електронними інструментами в класі, школі та поза школою, але в рамках системи уроків та класів;
- 2) створення альтернативного навчального та викладацького середовища;
- 3) надання медіа можливості виконувати роль живого вчителя в безпосередньому контакті².

На думку Дж. Кратуса, «музична освіта має відображати характер культурного та соціального середовища, в якому вона існує»³, тому наявність та впровадження медіа в систему музичного навчання дозволяє вчителям наблизитися до повсякденної практики дітей та підлітків. Створення інтерактивного освітнього досвіду за допомогою сучасних цифрових технологій може підтримувати та доповнювати існуючі види діяльності на уроках музики.

Європейські країни по-різному включалися в процес цифровізації музичної освіти.

¹ Gall MRY., Sammer G. de Vugt A. *European Perspectives on Music Education: New media in the classroom*. Innsbruck : Helbling Verlagsgesellschaft mbH, 2012.

² Dylak S. *Kształcenie wyprzedzające jako obiecujący model edukacyjny epoki smartfona*. W: Pyżalski, J. (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli*, Łódź : theQ studio, 2015. S. 66.

³ Kratus J. *Music Education at the Tipping Point*. *Music Educators Journal*. 2007. № 2(94). p. 44.

Наприклад у Польщі перша ініціатива щодо створення порталу з доступними освітніми матеріалами була здійснена у 2011 році у співпраці між Міністерством культури та національної спадщини та Національним аудіовізуальним інститутом. Внаслідок цього було створено «Шкільну музичну бібліотеку», яка протягом останнього десятиліття розширилася, включивши контент про епохи, біографії композиторів, визначення музичних термінів, характеристики інструментів та музичних жанрів, мультимедійні інтерв'ю, базу даних із пісень для прослуховування, а також додатки для вивчення нот та інтерактивні музичні ігри⁴. Незважаючи на вищезгадані ініціативи, дослідниця М. Андрус вказує, що викладачі музики в польських школах відчували труднощі з пошуком електронних та віртуальних навчальних ресурсів та інших ресурсів (програм, додатків, платформ), які можна було б використовувати під час уроків⁵. Труднощі вчителів музики середніх класів школи виникали через: зміну змісту навчальної програми; цифрові інструменти та програмне забезпечення на уроках; слабкі цифрові компетенції, власне, вчителів⁶.

В Україні цифровізація музичної освіти активізувалась також під час пандемії, але більшої актуальності цей процес набрав через важкі обставини воєнного стану і фізичної необхідності створення безпечного простору здобувачам шляхом їх навчання через онлайн-платформи, само опрацюванням матеріалу. У 2023 році, після тривалих обговорень потреб, можливостей, проблем та шляхів їх подолання запроцювала Національна платформа цифрової освіти. «Це дозволило організувати спеціалізований департамент цифрової освіти, який формує державну освітню політику та сприяє взаємодії між освітянами, видавцями та ІТ-професіоналами. Також були розроблені та ухвалені концепція та положення про Національну платформу цифрової освіти, що спрямовані на покращення якості цифрового освітнього контенту та ліквідацію недоліків у цій сфері. Досягнення цифрової трансформації включає побудову екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, підвищення цифрової компетентності, а також створення безпечного електронного освітнього середовища»⁷. Саме в рамках

⁴ Parkita E. Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji muzycznej XXI wieku, *Muzyka Historia Teoria Edukacja*. 2016. #6. S. 42.

⁵ Andrys M. Mediatyzacja edukacji muzycznej w kontekście strategii kształcenia wyprzedzającego. *Com.press*. 2020. №3 (1). S. 44–53.

⁶ Andrys M. Multimedia i technologia cyfrowa w edukacji muzycznej podczas zdalnych zajęć w czasie pandemii COVID-19. *Com.press*. 2022. # 5(2). S. 10. DOI: 10.51480/compress.2022.5-1.479.

⁷ Бойчук П., Регуліч І., Борбич Н., Ковальчук І. Моніторинг сучасних тенденцій цифровізації в галузях освіти та культури. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2025. № 3. С. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.6>

Національної платформи цифрової освіти⁸ вдалося розпочати залучення вже існуючих онлайн-платформ, додатків та сервісів, які забезпечують доступ до навчальних матеріалів, створення креативного контенту та музичних зразків культурної спадщини з будь-якого місця та в будь-який час. Тенденція створення інтерактивного та захопливого досвіду для учнівської аудиторії допомагає привернути увагу, підвищити ефективність навчання та покращити культурне сприйняття. Адаптивне навчання та персоналізований підхід до кожного учня стають дедалі важливішими в освітньому процесі, під час вивчення музичного мистецтва як на уроках музики, так і в позакласній діяльності. Це дозволяє досягти кращих результатів та більшої задоволеності учнів, перемагаючи складнощі навчання в Україні через незалежні від учнів обставини.

Залежно від рівня вивчення музики: програмно (у школі, ліцеї, гімназії), чи залучення вивчення її професійно (у коледжі, ВУЗі) Національна платформа цифрової освіти дозволяє використовувати різні можливості та програми.

В непрофесійній освіті (навчання музичного мистецтва) використовуються платформи електронного навчання, такі як Moodle, Google Classroom та Blackboard, що дозволяють вчителям створювати та впроваджувати інтерактивні курси, дистанційні заняття та оцінювання для учнів⁹. Популярністю також користуються платформи онлайн-навчання, такі як Khan Academy та Coursera, що надають доступ до широкого спектру навчальних матеріалів у вигляді відеоуроків, інтерактивних завдань та оцінювання. Усі ці платформи спрямовані на забезпечення ефективного навчання та адаптивного підходу до організації освітнього процесу.

В професійній музичній освіті існує також створення, запис, відтворення та редагування музики, взаємодія з аудиторією та публічні виступи. Також використовується музичне програмне забезпечення, віртуальні інструменти, програмне забезпечення для обробки звуку та зображень. Тут доцільно згадати програми для аранжування та запису музики, а саме: Ableton Live, FL Studio, Logic Pro та GarageBand. Вони дозволяють музикантам створювати складні композиції за допомогою віртуальних інструментів та звукових ефектів. Цифрова технологія «Finale» – це універсальний програмний інструмент для музичної нотації, який активно використовується в музичній освіті. Ця система

⁸ Цифрова трансформація освіти і науки України : вебсайт Міністерства освіти і науки. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki> (дата звернення: 18.05.2026)

⁹ Там само.

не тільки забезпечує точну музичну нотацію та аранжування, а й включає вбудовані інструменти відтворення аудіо, а це значно розширює її навчальний потенціал. Під час роботи з платформою «Finale» користувачі можуть створювати професійні, оригінальні аранжування партитур, одночасно прослуховуючи музичний текст у режимі реального часу. Такий підхід сприяє глибшому розумінню музичного матеріалу та розвиває навички аналізу звуку¹⁰.

До 2019–2020 років використання цифрових медіа в музичній освіті обмежувалось пошуком музики (музичних файлів, записів), інформації та навчальних матеріалів, а також на вивченні принципів музики та розвитку музичних навичок за допомогою навчальних відео в програмі YouTube, або гри з музичними програмами та додатками. Після пандемічних обмежень цифрова музична індустрія вже може запропонувати вчителям програми та додатки для створення власних навчальних ресурсів під час занять та для власної роботи. Для візуального представлення обговорюваного матеріалу учителі використовували готові ресурси, доступні на загальнодоступних веб-сайтах, зокрема PowerPoint, Prezi, Keynote, Canva та Genially. Для редагування відео та аудіо були поширеними програми, що дозволяють обрізати файли, додавати ефекти, переходи, створювати анімацію тощо (наприклад, Lightworks, Da Vinci Resolve, Audacity, Cubase, Wondershare Filmora, MAGIX Music Maker та Garageband). Під час підготовки аранжувань, створення пісень та навчальних посібників вчителі також активно використовують програмне забезпечення для редагування нот (наприклад, Finale, Sibelius та безкоштовною програмою MuseScore). Учасники освітнього музичного процесу створюють, або використовували бази даних, створені іншими користувачами, матеріали для полегшення запам'ятовування, найчастіше використовуючи онлайн-платформи (наприклад, Mentimeter, Kahoot, Quizizz, Quizlet) або безкоштовні програми (наприклад, Hot Potatos). А також готові мультимедійні навчальні ігри та намагаються створити власні додатки.

Відкриття комп'ютерної технології генерації звуку відкрило нові виміри для музики, а стандарт MIDI (Musical Instrument Digital Interface) для цифрового обміну музичною інформацією через Інтернет сприяв значним змінам у цьому виді мистецтва та його поширенні. Використання мультимедійних та цифрових технологій у створенні музики, композиції, виконанні, записі, зберіганні та обміні звуком (з візуалізацією або без неї) зараз є основою музичного виробництва,

¹⁰ Платформа «Finale». URL : <https://www.finalemusic.com/> (дата звернення 18.05.2026).

яке також використовується на уроках музики шляхом запису та репетиції електроакустичних композицій¹¹.

І. Регуліч підтверджує, що інтеграція візуальних та акустичних аспектів музичного тексту значно підвищує ефективність як навчального процесу, так і художньої практики, дозволяючи гнучко редагувати графічні та звукові параметри¹².

Поширеним стало входження в музичні спільноти в різних соціальних мережах. Музичний критик Джей Белл-Робертсон наголошує на тому, що «віртуальні соціальні простори можна визначити як онлайн-спільноти практики, концептуально засновані на конструктивістських принципах, що охоплюють навчання та набуття знань через дослідження, досвід, дії, соціальну взаємодію та рефлексію»¹³. Можемо впевнено відмітити, що в останні 5 років платформи соціальних мереж дуже ефективно об'єднали вчителів музики та фахівців, які обмінювалися зібраними матеріалами. Дистанційні заняття, які проводяться через відео-конференції, також мають значний вплив на підтримку стосунків, знайомства з новими напрямками музики. Ми переконані, що участь педагогів музичного мистецтва різних рівнів у конференціях, тренінгах, курсах та зустрічах, що проводилися он-лайн, об'єднала музичну спільноту у складний культурний момент, а також сприяла контактам з представниками інших центрів.

2. Практичний досвід застосування цифрових технологій в навчанні учнів музичної школи (власна практична діяльність)

Працюючи з учнями 6–12 років в професійній музичній школі в класі фортепіано, можемо відзначити, що соціальні мережі та Інтернет-ресурси – корисне методичне рішення для сучасного викладача музики. Кожен учень – це окрема особистість зі своїм конкретним запитом та своїм конкретним темпом, в якому він може навчатись та розвивати свої навички. Велику роль відіграє, звісно ж, те, яку саме стратегію та методику навчання вибере викладач. Він може обмежитись традиційною програмою з вивченням нотного стану, гам в різних октавах, вибором класичних творів не вище вимог навчального

¹¹ Andrys M. Multimedia i technologia cyfrowa w edukacji muzycznej podczas zdalnych zajęć w czasie pandemii COVID-19. *Com.press.* 2022. # 5(2). S. 8. DOI: 10.51480/compress.2022.5-1.479.

¹² Бойчук П., Регуліч І., Борбич Н., Ковальчук І. Моніторинг сучасних тенденцій цифровізації в галузях освіти та культури. *Acta Paedagogica Volyniensis.* 2025. № 3. С. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.6>

¹³ Bell-Robertson G. “Staying on Our Feet”: Novice Music Teachers’ Sharing of Emotions and Experiences within an Online Community. *Journal of Research in Music Education.* 2014. № 4. P. 431–51.

процесу і без звернення до сучасних можливостей. І це не буде невірним рішенням викладача, адже навчання передбачає, насамперед, вивчення бази музики. Але застосування сучасних методик та можливостей музичної грамоти, використання онлайн-ресурсів, застосунків, ігор, тестів, допоможе викладачу не лише у поясненні матеріалу початківцю, а й зацікавить ту дитину, яка ще не впевнена, що вона хоче саме вивчати музику, а не просто слухати її зі сторони і захоплюватись іншими виконавцями. Адже відвідування середнього освітнього закладу і вивчення музики на уроках згідно розкладу – є обов'язковим елементом, а вступ до музичної школи та входження в музичну грамоту та виконання з усіма обов'язковими творами, концертами, академічними здачами, тобто відвідування ще однієї повноцінної школи – це вже самостійний вибір і цілеспрямоване бажання. Завдання викладача такої школи – не втратити талановиту дитину і дати їй можливість зацікавитись, дорости до професійного рівня.

Якщо бути відвертим, то варто згадати що музичні Інтернет-ресурси давно вже використовують у навчанні тією чи іншою мірою. Примітно, що в останні десятиліття музичному керівнику вже не потрібно посилати учня/студента у бібліотеку та серед сотень архівних збірок шукати ту конкретну п'єсу, яку він хоче задати здобувачу. Багато збірок давно оцифровані, як от: «Прелюдії на основі українських народних пісень для фортепіано» в обробці В. Довженко¹⁴, де оцифровано такі твори, як «2 вальси для фортепіано» І. Брамса (1960 рік), «2 коліскові казочки» Майкапара (1951 рік), «2 полонеза для фортепіано» М. Огінського (1982 рік), «2 скерцо для фортепіано» Ф. Шуберта (1959 рік), «4 рондо для фортепіано» [Юним піаністам] Й. Мислівчека (1950 рік) і т.д. Тому музичному керівнику, викладачу потрібно лише надати дані доступу до цієї збірки, назву потрібної п'єси, а от учень вже навіть може вибрати: друкувати ноти на папері, чи прийти на урок з планшетом, відкрити ноти і грати таким чином.

Цифровізація музичної грамоти дійшла до такого рівня, що оцінка нотного полотна може відбуватися таким чином, що при завантаженні відповідних програм ноти будь-якої пісні чи мелодії, яку коли-небудь писали люди, вона може знайти та розшифрувати для будь-якого інструменту (скрипка, фортепіано, саксофон, сопілка тощо), визначити бажаний рівень складності та адаптувати нотний текст під рівень учня. Так працює платформа «Musescore»¹⁵ – Інтернет-ресурс де можна

¹⁴ Довженко В. Прелюдії на основі українських народних пісень для фортепіано. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1kFk2yXFJBqrAQK9TcmPFUYk57_BN5CJq?sort=13&direction=a (дата звернення 18.05.2026).

¹⁵ Платформа «Musescore». URL: <https://musescore.com> (дата звернення 19.05.2026).

знайти будь-які ноти. На самому сайті є різні фільтри, застосувавши які ми з учнями для виконання підбираємо твори за складністю, під конкретний інструмент, або ж різну кількість інструментів. При першій реєстрація програма відразу задає питання про рівень музичної грамотності чи власне бажання учня, для того, щоб підібрати твори конкретно під користувача: Яку музику слухати і хотіли б грати? На якому інструменті грає? Який рівень знання інструменту?

Деякі твори випускає офіційно платформа «Musescore», хоча здебільшого, вона розрахована як майданчик для обміну нотами між музикантами різного рівня, або для молодих композиторів як місце самовираження і подачі своїх творів (нот) у мережу. Також платформа «Musescore» пропонує платні онлайн-уроки для бажаючих. Отже, при виборі творів з нашими учнями саме творів на фортепіано пошук нот взагалі перестав бути нашою проблемою.

Також слід відмітити, що платформа «Musescore» – це також за стосунок (сервіс) для запису нот з нуля. У навчанні це дуже зручно, коли викладач має можливість переписати ноти під свого учня з метою полегшення, або ж ускладнення творів. Додатковими перевагами платформи є MIDI-клавіатура; приємний адаптований вигляд партитур; можливість експорту оцифрованих творів в форматах PDF, MIDI, MusicXML.

В нашій музично-викладацькій діяльності платформа «Musescore» – не єдина програм для запису нот. Позитивні відгуки можна залишити щодо роботи в програмі «Sibelius», яка є професійною програмою, яку часто використовують у консерваторіях і для оркестрових партитур. Багато професійних музикантів, композитів, викладачів вищих музичних навчальних закладів вважають її зручнішою за «Finale». Якщо згадати, що розробку «Finale», яка була «стандартом» в оцифруванні музики, офіційно припинили у 2024 році, то можна зрозуміти, що ця сфера швидко знаходить вдаліші рішення, прогресує і виконує вимоги музикантів.

Платформа «Dorico» – ще одне цифрове музичне рішення, яке зараз набирає популярності серед композиторів. Це професійна комп'ютерна програма для нотного набору та композиції від компанії Steinberg. Особливо потужними вважаються сучасний інтерфейс і зручний workflow¹⁶.

¹⁶ Платформа «Dorico». : <https://www.steinberg.net/dorico/> (дата звернення 19.05.2026).

Також корисною в нашому навчанні фортепіанних торів є платформи «Flat.io»¹⁷ або «Noteflight»¹⁸ – це відомі та доступні онлайн-сервіси для нот прямо в браузері. В нашій роботі вони зручні для швидких домашніх завдань і спільної дистанційної роботи з учнями.

Найбільшого застосування в нашому навчанні гри на фортепіано з учнями музичної школи заслуговує онлайн сервіс «Wordwall»¹⁹. Цей сервіс є не суто музичним, а мультимедійним, адже в ньому можна ще створювати інтерактивні тести чи ігри для навчання. Так само як і в «Musescore», тут можна обмінюватись власними музичними здобутками, досвідом та самими музиграми. Користувач (викладач) може використовувати вже створені тести або ж створити їх самостійно. Одночасно на сайті можна знайти тести на будь-який смак і для будь-якої музичної тематики.

Наприклад, в нашому навчанні використано:

- «Тест на знання та закріплення нот басового ключа»²⁰;
- «Тест на знання та закріплення нот 2 октави»²¹;
- вправи на вивчення розміщення нот на клавіатурі а також співставлення до латинських назв нот²².

Для роботи зі старшими учнями музичної школи в нашій навчальній практиці доцільно використовувати платформу «Musicca»²³ – дуже ефективний сайт із темами із теорії музики та онлайн-вправами до них. На сайті «Musicca» для викладачів є можливість створювати групи та додавати студентів; там же можна задавати домашнє завдання і контролювати їх виконання учнями.

¹⁷ Платформа «Flat.io». URL: https://www.nch.com.au/notation/index.html?kw=flat%20io&m=p&d=c&c=786701122052&ag=191944054692&gad_source=1&gad_campaignid=23106342615&gbraid=0AAAAAD_u7pu-v3y kzPJMTj itplGV jiuhe&gclid=CjwKCAjw t7XQBhBkEiwAtStpp0U4UORjvPKNaI-q5QA-X0tUf329rAABQliZwnjztAg4FmDRL o7qzhoC8ZcQAVD_BwE (дата звернення 19.05.2026).

¹⁸ Платформа «Noteflight». URL: <https://www.noteflight.com/> дата звернення 19.05.2026).

¹⁹ Там само.

²⁰ «Тест на знання та закріплення нот басового ключа». URL: <https://learningapps.org/watch?v=psh5nox7t24> (дата звернення 19.05.2026).

²¹ «Тест на знання та закріплення нот 2 октави». URL: <https://wordwall.net/uk/resource/28895219%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B8> (дата звернення 19.05.2026).

²² Вправи на вивчення розміщення нот на клавіатурі а також співставлення до латинських назв нот. URL: <https://wordwall.net/uk/resource/77949205%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B8> (дата звернення 19.05.2026).

²³ Платформа «Musicca». URL: <https://www.musicca.com/uk> (дата звернення 19.05.2026).

3. Перспективи подальших досліджень

До складних і невіршених досі завдань педагогічного викладання музики із застосуванням цифрових технологій відноситься ряд таких проблем.

1. Слід враховувати, що в самих учнів та їх батьків відзначається і досі низька цифрова компетентність. Адже багато з них відчували значні труднощі в опануванні засобів комунікації, а під час занять демонстрували брак навичок пошуку інформації, створення контенту чи вирішення проблем. Музичним наставникам потрібно бути не лише організатором освітнього процесу та налагодження комунікації із учнями за допомогою відповідних цифрових ресурсів, відеоконференцій (Zoom, Meet), інтерактивних дошок та відстеження прогресу учнів через спеціалізовані платформи, але й орієнтуватися у забезпеченні співпраці та виступів у віртуальному середовищі, створенні музичного продукту та комунікації з аудиторією через різні канали. Це може включати відтворення музики, спілкування з аудиторією через соціальні мережі, організацію віртуальних концертів та інтерактивних музичних виступів.

2. З попереднього випливає проблема підвищення кваліфікації вчителів, викладачів музики, адже цей процес, зазвичай, не охоплює інформаційно-комунікаційні технології в музичній освіті або можливість використання цифрових інструментів на уроках музики.

3. Наріжним каменем спотикання в поширенні цифровізації музичної освіти досі є, звичайно, обмеженість фізичного доступу до самої мережі Інтернет і користування програмами; відсутність достатньо потужного гаджету для завантаження програм, входження на музичні платформи і роботи на них.

4. Великою проблемою саме для України є відсутність оцифрованих творів класиків саме в українській обробці, українською мовою. Велика і тривала окупація України радянською владою, а згодом, після здобуття незалежності, – слабка державницька національна позиція щодо впровадження музичної грамоти в тому числі українською мовою, передруку збірників класиків, які є базовими в усіх музичних школах та навчальних закладах II рівня України, – призвело до того, що досі ці збірки використовуються і лише за власною ініціативою самих вчителів, викладачів музики та технічною спроможністю твори разом з нотами переводяться рідною мовою для здобувача.

Зіткнувшись із викликами сучасного світу, музична освіта може впроваджувати найкращі практики у впровадженні онлайн-контенту навчальних програм. Каталоги планів уроків та широкий спектр навчальних матеріалів, створених вчителями під час дистанційного навчання, можуть забезпечити основу та натхнення для майбутньої

діяльності. Однак як у минулому, так і зараз, і, ймовірно, у майбутньому ці прагнення визначаються доступністю цифрових технологічних інструментів у школах. Відсутність попередньої належної підготовки та цифрових компетенцій вчителів значною мірою зменшилися за останні 5 років, що не змінює того факту, що навчання вчителів та семінари, що проводяться фахівцями, слід продовжувати, оскільки цифрові можливості в музичній освіті ще не вичерпані.

ВИСНОВКИ

Роль цифрових технологій у формуванні музичної культури та творчості є значною та багатогранною, сприяючи як особистісному та професійному розвитку юних талантів, так і розвитку музичних навичок на сцені. Доступ до музичних знань розширюється завдяки онлайн-ресурсам, таким як відеоуроки, освітні платформи та блоги, де студенти можуть досліджувати різноманітні освітні теми, включаючи теорію музики, історію музичних стилів та техніку гри на інструментах. Наприклад, безкоштовна інтегрована мультимедійна освітня платформа Electric Piano Digital Music дозволяє вчителям музики залучати кожного учасника до освітнього процесу, навчаючи гри на цифровому музичному інструменті, співу, теорії музики тощо, маючи доступ до інтерактивного музичного табло. Одночасно, спеціалізовані програми для створення музики дають можливість користувачу експериментувати зі звуковими ефектами, створювати власні композиції та аранжувати музику відповідно до власних творчих уподобань.

Наявність онлайн-доступу до таких цифрових платформ дозволяє дітям, учням, дорослим непрофесійним музикантам, самотійно долучитися до створення музичних творів, розкрити свій потенціал спочатку для себе, потім для ближчого оточення і, ймовірно, отримати швидко популярність в великому середовищі соціальних мереж. Цифровізація музики стирає межу між «не можу» і «мене слухають, чують і популяризують» через подолання психологічної проблеми виступу перед фізичною аудиторією, залом.

АНОТАЦІЯ

Комп'ютери, разом із програмним забезпеченням та іншими цифровими інструментами, присутні в мистецтві та освіті вже десятиліттями. У музичній освіті деякі викладачі-музиканти, демонструючи інновації у своєму викладанні порівняно з традиційними уроками музики, самотійно впроваджували мультимедійні рішення при навчанні музики. Але це відбувалося на альтруїстичних засадах, при наявності таких можливостей і бажанні самих вчителів та учнів.

Метою наукової розвідки було дослідження процесу активізації застосування цифрових технологій в музичному навчанні в середніх школах (на непрофесійному рівні) та в спеціальних школах (музичних школах, коледжах, ВУЗах), їх опис та порівняння для різних освітніх цілей.

Результати дослідження. Перелом активного впровадження цифрових розробок в навчання і писання музики стався при поширенні вірусу COVID-19, який викликав пандемію та методи обмеження навчальних процесів шляхом введення суворого карантину. Європейські країни по-різному включалися в процес цифровізації музичної освіти. Наприклад у Польщі перша ініціатива щодо створення порталу з доступними освітніми матеріалами була здійснена у 2011 році у співпраці між Міністерством культури та національної спадщини та Національним аудіовізуальним інститутом. Внаслідок цього було створено «Шкільну музичну бібліотеку», яка протягом останнього десятиліття розширилася, включивши контент про епохи, біографії композиторів, визначення музичних термінів, характеристики інструментів та музичних жанрів, мультимедійні інтерв'ю, базу даних із пісень для прослуховування, а також додатки для вивчення нот та інтерактивні музичні ігри. В Україні цифровізація музичної освіти активізувалась також під час пандемії, але більшої актуальності цей процес набрав через важкі обставини воєнного стану і фізичної необхідності створення безпечного простору здобувачам шляхом їх навчання через онлайн-платформи, само опрацюванням матеріалу. У 2023 році, після тривалих обговорень потреб, можливостей, проблем та шляхів їх подолання запрацювала Національна платформа цифрової освіти. На даний час непрофесійній освіті (навчання музичного мистецтва в середніх навчальних закладах) використовуються платформи електронного навчання, такі як Moodle, Google Classroom, Blackboard, Khan Academy, Coursera, PowerPoint, Prezi, Keynote, Canva та Genially, Lightworks, Da Vinci Resolve, Audacity, Cubase, Wondershare Filmora, MAGIX Music Maker.

В професійній музичній освіті існує також створення, запис, відтворення та редагування музики, взаємодія з аудиторією та публічні виступи за допомогою музичного програмного забезпечення, а саме: Ableton Live, FL Studio, Logic Pro, GarageBand; музичних мультимедійних платформ з різними можливостями: «Finale», «Musescore», «Sibelius», «Dorico», «Flat.io», «Noteflight», «Wordwall», «Musicca».

До складних і невіршених досі завдань педагогічного викладання музики із застосуванням цифрових технологій відноситься ряд таких проблем: відсутність підвищення кваліфікації музичних викладачів за тематикою цифрових технологій; доступність до гаджетів, які підтримують необхідні для музичного навчання програми; низька

зацікавленість батьків в музичній освіті за цифровими освітніми програмами; низькі темпи оцифрування музичних творів усіх музикантів минулих століть українською мовою. Ці та ряд інших супутніх проблем потрібно вирішувати для ефективного цифрового навчання музиці в Україні.

Література

1. Gall MRY., Sammer G. de Vugt A. *European Perspectives on Music Education: New media in the classroom*. Innsbruck : Helbling Verlagsgesellschaft mbH, 2012.

2. Dylak S. Kształcenie wyprzedzające jako obiecujący model edukacyjny epoki smartfona. W: Pyżalski, J. (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli*, Łódź : theQ studio, 2015. S. 65–75.

3. Kratus J. Music Education at the Tipping Point. *Music Educators Journal*. 2007. № 2(94). P. 42–48.

4. Parkita E. Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji muzycznej XXI wieku, *Muzyka Historia Teoria Edukacja*. 2016. #6. S. 34–44.

5. Andrys M. Mediatyzacja edukacji muzycznej w kontekście strategii kształcenia wyprzedzającego. *Com.press*. 2020. №3 (1). S. 44–53.

6. Andrys M. Multimedia i technologia cyfrowa w edukacji muzycznej podczas zdalnych zajęć w czasie pandemii COVID-19. *Com.press*. 2022. # 5(2). S. 6–19. DOI: 10.51480/compress.2022.5-1.479.

7. Бойчук П., Регуліч І., Борбич Н., Ковальчук І. Моніторинг сучасних тенденцій цифровізації в галузях освіти та культури. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2025. № 3. С. 38–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.6>

8. Цифрова трансформація освіти і науки Україні : вебсайт Міністерства освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki> (дата звернення: 18.05.2026).

9. Платформа «Finale». URL: <https://www.finalemusic.com/> (дата звернення 18.05.2026).

10. Bell-Robertson G. “Staying on Our Feet”: Novice Music Teachers’ Sharing of Emotions and Experiences within an Online Community. *Journal of Research in Music Education*. 2014. № 4. P. 431–51.

11. Довженко В. Прелюдії на основі українських народних пісень для фортепіано. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1kFk2yXFJBqrAQK9TcmPFUYk57_BN5CJq?sort=13&direction=a (дата звернення 18.05.2026).

12. Платформа «Musescore». URL: <https://musescore.com> (дата звернення 19.05.2026).

13. Платформа «Dorico». URL: <https://www.steinberg.net/dorico/> (дата звернення 19.05.2026).

14. Платформа «Flat.io». URL: https://www.nch.com.au/notation/index.html?kw=flat%20io&m=p&d=c&c=786701122052&ag=191944054692&gad_source=1&gad_campaignid=23106342615&gbraid=0AAAAAD_u7pu-v3yKzPJMTjitiplGVjuhe&gclid=CjwKCAjw7XQBhBkEiwAtStpp0U4UORjvPKNaI-q5QA-X0tUf329rAABQliZwnjztAg4FmDRLo7qzhoC8ZcQAvD_BwE (дата звернення 19.05.2026).

15. Платформа «Noteflight». URL: <https://www.noteflight.com/> (дата звернення 19.05.2026).

16. Платформа «Wordwall». URL: <https://wordwall.net/uk> дата звернення 19.05.2026.

17. «Тест на знання та закріплення нот басового ключа». URL: <https://learningapps.org/watch?v=psh5nox7t24>

18. «Тест на знання та закріплення нот 2 октави». URL: <https://wordwall.net/uk/resource/28895219/%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B8>

19. Вправи на вивчення розміщення нот на клавіатурі а також співставлення до латинських назв нот. URL: <https://wordwall.net/uk/resource/77949205/%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B8>

20. Платформа «Musicca». URL: <https://www.musicca.com/uk> (дата звернення 19.05.2026).

Information about the author:

Suprunyuk Sofia Volodymyrivna,

2nd year student at the Faculty of Culture and Arts

Lesia Ukrainka Volyn National University

15F, Kovelska str., Lutsk, 43000, Ukraine